

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ІХ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ
МОДЕЛІ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ
ВІДНОСИН: ВИКЛИКИ
ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ
АСПЕКТИ»**

**4 ГРУДНЯ 2024 РОКУ
М. УЖГОРОД**

*Затверджено
науково-методичною радою економічного факультету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
протокол № 5 від 06.12.2024 року*

Організаційний комітет:

Пітюлич М.М. – **голова організаційного комітету**, д.е.н., професор, член-кор. НАН України, завідувач кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»;
Огородник В. О. – **співголова організаційного комітету**, к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»;
Чубарь О. Г. – **співголова організаційного комітету**, к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»;
Мінкович В. Т. – **координатор конференції**, ст. викладач кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»;
Лазар П.Д. – директор департаменту фінансів Закарпатської обласної військової адміністрації;
Кудак К.М. – к.е.н, с.н.с, старший науковий співробітник Закарпатського регіонального Центру СЕ і ГД НАН України;
Благуи І.С. – д.е.н., професор, декан економічного факультету Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;
Левандівський О.Т. – д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;
Гоблик В.В. – д.е.н., професор, перший проректор Мукачівського державного університету;
Папп В.В. – д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету;
Бачо Р.Й. – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і аудиту Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці ІІ;
Сержанов В.В. – д.е.н., професор, декан економічного факультету ДВНЗ «УжНУ», голова ГО «Спілка економістів Закарпаття»;
Костьов'ят Г.І. – к.е.н, голова ради молодих вчених економічного факультету ДВНЗ «УжНУ».

Редакційна колегія:

Заславська О.І. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»;
Кампо Г.М. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ»;
Мінкович В.Т. – ст. викладач кафедри фінансів і банківської справи ДВНЗ «УжНУ».

Т 65 Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти: збірник матеріалів ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Ужгород, 4 грудня 2024 р.). – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2024. – 241 с.

Збірник укладено за матеріалами ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції «Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти», яка відбулася 4 грудня 2024 р. у ДВНЗ «Ужгородський національний університет», з метою обміну інформацією, досвідом та результатами наукових досліджень з питань модифікації підходів щодо фінансово-кредитного забезпечення розвитку національної та регіональної економіки в реаліях війни та післявоєнного відновлення. Матеріали авторів містять різні точки зору з теоретичних та прикладних засад розвитку фінансової системи держави і регіонів та охоплюють проблемні питання соціально-економічного розвитку України в умовах децентралізації та євроінтеграції, впливу глобальних трансформаційних процесів на фінансову систему країни та функціонування суб'єктів фінансового ринку, модифікації бюджетної та податкової політики в умовах воєнного стану, актуальні аспекти формування зовнішньоекономічної та митної політики держави в реаліях часу, необхідність і перспективи розвитку оціночної діяльності та особливості фінансового менеджменту в період війни та відновлення національної економіки.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакція не завжди поділяє думку та погляди авторів. Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, назв, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

Гурай Наталія, Тимчак Мар'яна	
Роль та необхідність іпотечного кредитування в сучасних умовах розвитку фінансової системи України	107
Дзямко Беата	
Діяльність Європейського банку реконструкції та розвитку в Україні	108
Дорошенко Анастасія, Георгієв Ілля	
Роль фінансової допомоги Україні під час повномасштабного вторгнення	110
Заславська Ольга	
Відновлення економіки через кредитування: цілі, принципи та інструменти	112
Зубков Руслан	
Інноваційний розвиток фінансової системи в умовах глобальних трансформацій	114
Іванина Олена	
Сучасні виклики та інноваційні рішення для фінансового ринку: досвід небанків	116
Клочок Олександр	
Алгоритмічний трейдинг та його використання на валютному ринку (ринку Forex)	117
Коваль Ганна	
Розвиток платіжних послуг в Україні	120
Ковач Анна	
Основний інструмент монетарної політики НБУ	121
Мінкович Вікторія, Юденко Катерина	
Аналіз функціонування фондового ринку України впродовж 2020-2023 рр.	123
Ніколаєва Анастасія	
Сучасний стан фондового ринку України	126
Огородник Валерія, Філеп Юліанна	
Інвестиційний клімат: можливості та перспективи	128
Сабо Андріана	
Аналіз інфляційних процесів в Україні у 2021-2023 роках	130
Токач Янош	
Проблеми активізації банківського кредитування реального сектору в Україні	132
Чубарь Оксана	
Операції з військовими облігаціями в Україні: динаміка та особливості	133
Шебештьєн Едіна	
Політика обов'язкового резервування НБУ: сутність і дієвість на сучасному етапі	136
Яріш Олена, Авраменко Анна	
Інтеграція штучного інтелекту у фондовий ринок: переваги, ризики та регулювання	138

СЕКЦІЯ 3 МОДИФІКАЦІЯ БЮДЖЕТНОЇ ТА ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ТА ПІСЛЯВОЄННОГО СТАНУ

Melnyk Nataliia	
Basic principles and objectives of gender-responsive budgeting in the context of budget process risks	140
Баскевич Назарій, Гораль Ліліана	
Теоретико-практичні аспекти управління екологічними податками	141
Булавинець Олександр	
Особливості соціальних трансфертів в системі публічних фінансів	143

Список використаних джерел:

1. Валовий внутрішній продукт (ВВП) в Україні. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/>.
2. Грошово-кредитна статистика. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial#1ms>.
3. Грошово-кредитна статистика. Огляди фінансових корпорацій. НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial#1ms>.
4. Закон України «Про Національний банк України» від 20 травня 1999 року № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
5. Постанова Правління НБУ від 11.12.2014 № 806 «Про затвердження Положення про порядок формування та зберігання обов'язкових резервів банками України та філіями іноземних банків в Україні. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0806500-14#n22>.
6. Рішення Правління НБУ «Про формування та зберігання обов'язкових резервів» від 23 листопада 2017 року № 752-рш. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/law/Decision_23112017_752-rsh_kp.pdf.

*Олена Яріш, к.е.н., доцент
Анна Авраменко, здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
Полтавський університет економіки і торгівлі, м. Полтава*

ІНТЕГРАЦІЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ФОНДОВИЙ РИНОК: ПЕРЕВАГИ, РИЗИКИ ТА РЕГУЛЮВАННЯ

Штучний інтелект (ШІ) стрімко трансформує галузі по всьому світу, і фондовий ринок не є винятком. Еволюція ШІ від базової автоматизації до більш досконалих моделей машинного навчання та генеративного ШІ відкрила нові можливості для підвищення індивідуальної продуктивності, ефективності роботи та розробки нових продуктів, покращення нагляду за фондовим ринком та управління ризиками.

Згідно з оприлюдненим у 2024 році глобальним опитуванням London Stock Exchange Group спільно з міжнародною дослідницькою компанією ThoughtLab «Майбутнє багатства: чому послідовність має значення» штучний інтелект продовжує формувати інвестиційний сектор. У звіті наголошується, що 62% компаній з управління активами вважають, що штучний інтелект кардинально змінить їхній операційний функціонал, що відповідає очікуванням 68% інвесторів [3].

Впровадження штучного інтелекту на фондових ринках має надзвичайно високий потенціал, що спричинить значні зміни в структурі ринку завдяки більш широкому та потужнішому використанню алгоритмічної торгівлі та нових торгових та інвестиційних стратегій.

З поміж числених переваг, які пропонує підхід із підтримкою штучного інтелекту, включаючи більшу автоматизацію та швидкість, зменшення помилок, зроблених вручну та економічну ефективність інвестори-респонденти очікують мультиканального доступу та нижчу вартість.

Глобальне визнання переваг ШІ призвело до стрімкого росту інвестицій у галузь компаній штучного інтелекту (рис.1)

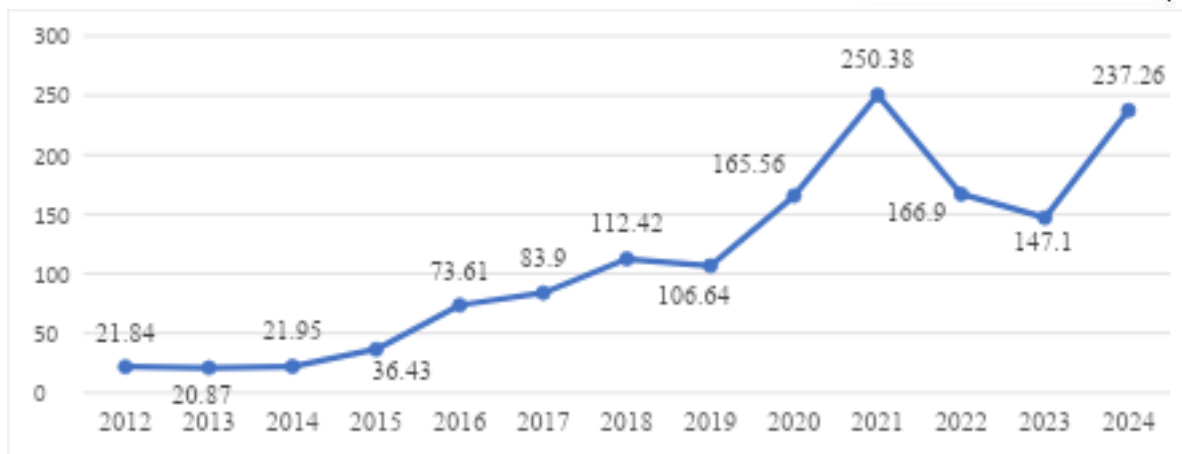

Рис. 1. Динаміка обсягів інвестицій у галузь компаній штучного інтелекту за 2012-2024 рр., млрд. дол. США

Джерело: складено авторами на основі [1]

Водночас завищені оцінки стартапів у сфері генеративного штучного інтелекту та гіперочікування від провідних індустрій, економічна і регуляторна невизначеність, підвищення ризиків кіберзагроз та зловживань технологіями ШІ, спричинили перегрів сектору спричинили падіння інвестиційних обсягів у 2022-2023 рр. та коригування прогнозів щодо майбутніх прибутків у галузі [2].

Отже, з одного боку ШІ може зменшити деякі ризики фондового ринку, забезпечивши ефективний ризик-менеджмент, посиливши ліквідність ринку та покращивши моніторинг ринку як учасниками, так і регуляторами. У той же час виникають нові ризики, зокрема волатильність ринку під час стресу, обмеження прозорості і проблеми з моніторингом учасників ринку, підвищення операційних ризиків у результаті залежності від постачальників послуг штучного інтелекту, бізнес-моделі стартапів ШІ яких можуть виявитися нежиттєздатними, а також підвищені кіберризики та ризики маніпулювання ринком.

Зважаючи на швидку інтеграцію технологій штучного інтелекту на фондовому ринку активізації потребує вдосконалення нормативно-правового поля у сфері ШІ, основною метою якого має стати врегулювання використання ШІ в алгоритмічній торгівлі, забезпечення етичних стандартів і прозорості в алгоритмах, що використовуються, запобігання маніпуляціям цінами, розробка стандартів безпеки для використання ШІ тощо. При цьому адаптивність і ефективність нових правових норм застосування ШІ має бути спрямована на підвищення ефективності його використання без шкоди для основних цілей фінансового регулювання, дозволяючи штучному інтелекту органічно вписатися в існуючий регуляторний ландшафт.

Список використаних джерел:

1. Artificial intelligence and the economy: implications for central banks. BIS Annual Economic Report 2024. URL: <https://www.bis.org/publ/arpdf/ar2024e3.pdf>.
2. NextGen: ШІ: ШІ adoption is thriving in the financial sector URL: <https://www.finextra.com/newsarticle/44844/nextgen-III-III-adoption-is-thriving-in-the-financial-sector>.
3. The future of wealth: Why consistency matters. URL: <https://www.lseg.com/en/media-centre/press-releases/2024/III-set-to-revolutionise-wealth-anagement-operations>.